

א. רבניק ורבנות בארץ ובגולה

הרב ישראל (עמנואל) יעקובוביץ
רב הכולל לבריטניה וחבר העמים

על מעמדו ואתגריו של הרב בימינו *

א

מסופר על הנשיא הראשון של מדינת ישראל, ד"ר חיים וייצמן עליו השלום, שבעת טקס השבעתו לנשיא, במעמד המסמל רשמית את חידוש הריבונות המדינית של עם ישראל בארצו, פנה אל הרב הראשי לישראל, הרב יצחק הלוי הרצוג ז"ל, ואמר: "אני והנהגה המדינית של המדינה היהודית החדשה מייצגים את מלכי ישראל של העבר. שומה עליך ועל שאר הרבנים לחתור לקבל את תפקיד נביאי ישראל ולשמש כאופוזיציה המוסרית וכמתריסים המוסריים כלפי המימסד המדיני". וייצמן לא היה הראשון אשר קרא לרבנים לקבל על עצמם את תפקיד הנביאים הקדומים, אם כי לאיש לפניו לא היתה הזדמנות לדבר על אופוזיציה רוחנית מול מימסד מדיני יהודי. סבורני שייצמן חזר בלי משים על האמור בתלמוד: "מיום שחרב בית המקדש ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לחכמים" (בבא בתרא יב, ע"א). לפי זה, כיון שהנבואה במובנה המקראי עברה מן העולם זמן רב לפני חורבן הבית, הכונה בודאי למשמעות מטאפורית של המונח נביא: מדריך המראה את הדרך להבנת הייעוד היהודי והצווים המוסריים הרוחניים של אורח החיים היהודי.

עד להופעתה של הציונות המדינית שימשו למעשה הרבנים כאפוטרופסים העיקריים של המדיניות הלאומית. ביסודו של דבר היינו קהילה בעלת אמונה אחת, שהיתה נתונה למרותם של אנשי רוח. הרבנים הם שיסדו את כל התנועות היהודיות המפורסמות ואת המוסדות המפוארים אשר תמכו באורח החיים היהודי. הם עמדו בראשם והם הפיחו בהם רוח חיים במשך כל התקופה. בתקופת התלמוד הם שמצאו את המענה ארוך-הטוח לאובדן העצמאות הלאומית באמצעות הקמת ישיבות מפוארות; בעקבות ישיבות אלה נוסדו בתי מדרש אחרים, אשר שימשו כעורק החיים לקיום היהודי עד עצם היום הזה.

בימי הביניים עסקו הרבנים, בין שאר הפעילויות היצירתיות, בטיפוח התחומים עשירי התוכן של המחשבה היהודית, בפרשנות המקרא, בדקדוק

* נתפרסם גם בספר "מנהיגות רוחנית בימינו — מורשה ויעד", הוצאת "דביר".